

Άρθρο

Ορισμός έννοιας

Άρθρο ονομάζεται ένα γραπτό κείμενο, συνήθως ορισμένης έκτασης (350-400 λέξεις), που αναφέρεται σε ένα συγκεκριμένο **επίκαιρο** ή **ειδικό θέμα**. Διακρίνεται σε άρθρο γνώμης, ειδησεογραφικό άρθρο και επιστημονικό άρθρο. Ο μαθητής καλείται να γράψει άρθρο γνώμης, συνήθως, σε σχολικό μέσο (εφημερίδα, ιστότοπος κ.λπ.).

Χαρακτηριστικά άρθρου

- 1 Το άρθρο αναφέρεται σε γεγονότα της σύγχρονης κοινωνικοπολιτικής ζωής και πραγματεύεται θέματα **επικαιρότητας**.
- 2 Αξιοποιεί, κυρίως, αναφορική λειτουργία της γλώσσας.
- 3 Αποσκοπεί να **ενημερώσει** και να **πληροφορήσει** τον αναγνώστη, ενίοτε και να **πείσει**.
- 4 Έχει τίτλο ανάλογο με το περιεχόμενο του κειμένου ή μπορεί να υπαινίσσεται το περιεχόμενο του κειμένου. Ο τίτλος μπορεί να έχει χαρακτηριστικά κυριολεκτικής ή/και μεταφορικής λειτουργίας της γλώσσας.
- 5 Διαρθρώνεται **λογικά** και παρατηρείται **τριμερής οργάνωση** του κειμένου. Στον πρόλογο θα εντοπίζεται εισαγωγή στο θέμα και η αφορμή από την επικαιρότητα. Στο κύριο μέρος θα αναλύεται το θέμα, θα αποδεικνύονται οι απόψεις του συγγραφέα και θα πληροφορείται ο αναγνώστης. Στον επίλογο, ο πομπός θα καταλήγει συνήθως σε συμπεράσματα, αλλά μπορεί να προβαίνει και σε ανακεφαλαίωση.
- 6 Αναφέρεται ο **χώρος**, η **ημερομηνία δημοσίευσης** και το **όνομα** του **αρθρογράφου**.
- 7 Προσεγγίζει το θέμα φανερώνοντας τη **θέση** του συγγραφέα και την **οπτική** του.
- 8 Διαθέτει **σοβαρό, επίσημο ύφος**.
- 9 Επικρατεί **τριτοπρόσωπη** γραφή. Δεν εξαιρείται το α' πληθυντικό ή α' ενικό πρόσωπο.

Τίτλος

Σκοπός

- Ο τίτλος οφείλει να είναι δηλωτικός και να παρουσιάζει με πληρότητα το συνολικό περιεχόμενο του αναγνώστη και να τον προϋδεάζει για όσα θα ακολουθήσουν.
- Ο τίτλος χρειάζεται να έλκει το ενδιαφέρον, ώστε να διαβάσει ο αναγνώστης το κείμενο.

- Προτιμάται ο τίτλος να έχει **ονοματική μορφή** και όχι **ρηματική** (π.χ. Περιβάλλον: άμεση παρέμβαση!)
- Για να γίνει πιο ελκυστικός και πρωτότυπος καλό θα ήταν ο μαθητής να χρησιμοποιεί τη μεταφορική λειτουργία της γλώσσας και διάφορα σχολιαστικά σημεία στίξης (π.χ. Ζω για να καταναλώνω ή καταναλώνω για να ζω;)
- Να αποφεύγεται ο εκτενής τίτλος. Πρέπει να είναι σύντομος και εύστοχος.

Πρόλογος

Ο πρόλογος του άρθρου οφείλει να αποτελείται από τρία μέρη:

- αφόρμηση από την **επικαιρότητα**
- **σχολιασμός** της προς εξέταση έννοιας/θέματος/ φαινομένου
- αναφορά στα **ζητούμενα** που εκτίθενται στην εκφώνηση. Προσοχή, δεν πρέπει να προβαίνουμε σε δουλικά αντιγραφή των ζητουμένων, αλλά σε δημιουργικό μετασχηματισμό και παράφραση.

Ενδεικτικοί τρόποι παρουσίασης αφόρμησης της **επικαιρότητας** στον πρόλογο άρθρου

1	Το τελευταίο διάστημα το θέμα του/της ... έχει έρθει σε πρώτο πλάνο στον δημόσιο διάλογο και προκαλεί προβληματισμό ο πλουραλισμός απόψεων που ακούγονται. Το μόνο βέβαιο είναι πως ...
2	Καθημερινά, πλέον, όλοι μας ερχόμαστε αντιμέτωποι στα κοινωνικά δίκτυα και στα δελτία ειδήσεων με το θέμα ...
3	Συχνά, το τελευταίο διάστημα απασχολεί τους αρθρογράφους η είδηση/το θέμα/ το φαινόμενο ...
4	Στην εποχή μας, όπως καθημερινά πληροφορούμαστε από τα παραδοσιακά μέσα ενημέρωσης και το διαδίκτυο, ...
5	Μετά τα πρόσφατα δεδομένα/ γέγονότα/ πορίσματα έρευνας...
6	Με έναυσμα την παγκόσμια ημέρα ...
7	Με αφορμή τις πρόσφατες δηλώσεις ...
8	Με έναυσμα δύο πολύ ενδιαφέροντα άρθρα που δημοσιεύτηκαν πρόσφατα στη σχολική εφημερίδα αναδείχθηκε ξανά το θέμα ...
9	Πρόσφατα δημοσιεύματα στα μέσα ενημέρωσης/τύπο/διαδίκτυο αποδεικνύουν πώς απασχολεί ξανά/έντονα τους πολίτες το θέμα ...
10	Πρόσφατα πραγματοποιήθηκε διαδικτυακή συζήτηση με θέμα [...], στην οποία συμμετείχαν μαθητές από όλα τα λύκεια της χώρας. Η γόνιμη αυτή συζήτηση ανέδειξε τους προβληματισμούς των νέων γύρω από [...]. Ο διάλογος όμως δεν περιορίστηκε μόνο σε [...], αλλά αναζήτησε [...]

Ενδεικτικός πρόλογος

Πρόσφατα δημοσιεύθηκαν στοιχεία σχετικά με τις μαθησιακές επιδόσεις και το επίπεδο των Ελλήνων μαθητών Λυκείου. Το πόρισμα της έρευνας προκαλεί ιδιαίτερη ανησυχία, μια και γνωστοποιεί πως τα επόμενα χρόνια όλο και περισσότεροι νέοι θα αποφοιτούν από το Λύκειο και θα είναι λειτουργικά αναλφάβητοι. Αυτό, πρακτικά, σημαίνει αδυναμία επίγνωσης καταστάσεων και αξιοποίησης των σχολικών γνώσεων, είτε στο πεδίο των επιστημών είτε γλωσσικών και άλλων δεξιοτήτων. Γι' αυτό χρειάζεται να αναλογιστούμε τις σοβαρότατες και ολέθριες συνέπειες για το μέλλον της γενιάς μας και να αντιληφθούμε την επιτακτικότητα αντιμετώπισης της κατάστασης, προτού είναι πολύ αργά.

Κύριο Μέρος

Γλωσσικές επιλογές	- Λεξιλόγιο: σαφές και φυσικό. Αποφυγή ξύλινου λόγου και επιτηδευμένου. Ιδιαίτερα όταν το άρθρο επίκειται να δημοσιευθεί σε σχολική εφημερίδα. - Χρήση ερωτημάτων με φειδώ. - Ρηματικά πρόσωπα: γ' πρόσωπο και α' πληθυντικό. Το α' ενικό μόνο αν το απαιτεί κάποιο ζητούμενο της εκφώνησης. - Αποφυγή μακροπερίοδου λόγου και διαδοχικής υπόταξης. - Αξιοποίηση της κυριολεκτικής λειτουργίας του λόγου.
Ύφος	- Επίσημο, τυπικό, σοβαρό: όταν το κοινό είναι ενήλικο και το άρθρο δημοσιεύεται σε τοπική εφημερίδα ή επίσημη ιστοσελίδα. - Παραστατικό, απλό και φυσικό: όταν το κοινό είναι νεανικό και δημοσιεύεται σε σχολική εφημερίδα ή ιστοσελίδα.
Συνοχή	- Χρήση διαρθρωτικών λέξεων για τη σύνδεση των νοημάτων. Αποφυγή διαρθρωτικών λέξεων απαρίθμησης, χρονικής σχέσης και τοπικής σχέσης. - Λογική διάταξη νοημάτων και συνάφεια των ιδεών του κειμένου. - Πληροφοριακή θεματική πρόταση και σύνδεση με την επιχειρηματολογία που θα παρατεθεί στις λεπτομέρειες της παραγράφου (ενότητα παραγράφου). - Φυσική και επιτυχής μετάβαση από το ένα ζητούμενο στο άλλο.
Παραγραφοποίηση	Επιλογή διμερούς, τριμερούς ή τετραμερούς παραγραφοποίησης του κυρίου μέρους. Αρκεί να υπάρχει επάρκεια στην ανάπτυξη των ζητούμενων της εκφώνησης (3 επιχειρήματα/ιδέες για κάθε ζητούμενο). Η παραγραφοποίηση κρίνεται από την εκφώνηση και τα ζητούμενα που τίθενται στους μαθητές. Προσοχή: οι ιδέες που θα χρησιμοποιήσουν οι μαθητές θα πρέπει να προέρχονται από τα κείμενα αναφοράς.

Επίλογος

Χαρακτηριστικά	- να είναι σύντομος, η έκταση του να μην ξεπερνά τις 60 λέξεις. - να μην επαναλαμβάνονται τα ήδη προαναφερθέντα επιχειρήματα. - να σχετίζεται το περιεχόμενο του άμεσα με την κεντρική ιδέα της έκθεσης. - χρησιμοποιούμε καταληκτικές φράσεις, προκειμένου να είναι σαφές ότι η τελευταία μας παράγραφος είναι επιλογική. - ο μαθητής μπορεί να επαναφέρει τη συζήτηση στην επικαιρότητα που έγραψε στον πρόλογο. Έτσι, επιτυγχάνεται αλληλουχία νοημάτων.
----------------	---

Υπόδειγμα έκθεσης με μορφή άρθρου

εκφώνηση	Σύμφωνα με τον συντάκτη του κειμένου «υπάρχει πιθανότητα ένας μεγάλος αριθμός αποφοίτων των Λυκείων τα επόμενα χρόνια να είναι λειτουργικά αναλφάβητοι». α) Ποιες είναι οι επιπτώσεις της υποεκπαίδευσης (λειτουργικού αναλφαριθμητισμού) για το μέλλον σας; β) Με ποιους τρόπους θα αποφεύγατε εσείς προσωπικά αυτή την κατάσταση; Αξιοποιώντας δημιουργικά τα Κείμενα 1 και 2 να παρουσιάσετε τις απόψεις σας σε άρθρο 350-400 λέξεων, που θα δημοσιευτεί στο προσωπικό σας ιστολόγιο.
Τίτλος	Λειτουργικός αναλφαριθμητισμός: μια σύγχρονη εκπαιδευτική πρόκληση!
Πρόλογος	Πρόσφατα δημοσιεύθηκαν στοιχεία σχετικά με τις μαθησιακές επιδόσεις και το επίπεδο των Ελλήνων μαθητών Λυκείου. Το πόρισμα της έρευνας προκαλεί ιδιαίτερη ανησυχία, μια και γνωστοποιεί πως τα επόμενα χρόνια όλο και περισσότεροι νέοι θα αποφοιτούν από το Λύκειο και θα είναι λειτουργικά αναλφάβητοι. Αυτό, πρακτικά, σημαίνει αδυναμία επίγνωσης καταστάσεων και αξιοποίησης των σχολικών γνώσεων, είτε στο πεδίο των επιστημών είτε γλωσσικών και άλλων δεξιοτήτων. Γι' αυτό χρειάζεται να αναλογιστούμε τις σοβαρότατες και ολέθριες συνέπειες για το μέλλον της γενιάς μας και να αντιληφθούμε την επιτακτικότητα αντιμετώπισης της κατάστασης, προτού είναι πολύ αργά. [92]
Κύριο μέρος Ζητούμενο 1	Ο ελλιπής εγγραμματισμός αποδεικνύει πως η εκπαιδευτική διαδικασία χωλαίνει, εγκυμονώντας κινδύνους για όλους εμάς τους νέους. 1 Συγκεκριμένα, διαπιστώνεται πως πολλοί δεν αποκτούμε από το σχολείο τα κατάλληλα προσόντα και τις δεξιότητες που χρειάζεται η αγορά εργασίας, με αποτέλεσμα να δυσκολευτούμε να βρούμε εργασία, οδηγώντας μας εν τέλει στην ανεργία ή στην υποαπασχόληση. 2 Παράλληλα, η αποτυχία να χρησιμοποιούμε τις βασικές γνώσεις που καλλιεργήσαμε και διδαχθήκαμε κατά τη σχολική μας φοίτηση οδηγεί σε απώλεια προοπτικών αυτοβελτίωσης. Έτσι, ο λειτουργικός αναλφαριθμητισμός θα αποτρέψει την ανάπτυξη προσωπικών μας δεξιοτήτων και θα μας καταστήσει πνευματικά και κοινωνικά ατροφικούς. 3 Όλα αυτά, φυσικά, μπορούν ακόμα να οδηγήσουν σε μειωμένες ευκαιρίες στην κοινωνία, καθιστώντας δύσκολη τη συμμετοχή μας σε κοινωνικούς και οικονομικούς κύκλους και ουσιαστικά απομονώνοντάς μας κοινωνικά. [120]
Κύριο μέρος Ζητούμενο 2	Η υποεκπαίδευση, λοιπόν, μπορεί να μας καθηλώσει σε μία άγωνα για το μέλλον μας συνθήκη και υπεύθυνοι πρωτίστως για την αποφυγή αυτής της κατάστασης είμαστε εμείς οι ίδιοι. 1 Για μένα η επένδυση στην καλλιέργεια των γνωστικών μου δυνάμεων δεν θα σταματήσει ποτέ, γι' αυτό επιδιόμαι σε δραστηριότητες που αναπτύσσουν τη μνήμη, τη λογική κρίση και την αντίληψή μου, εξοπλίζοντάς με με εφόδια που θα με ολοκληρώνουν ως προσωπικότητα και θα με κάνουν ανταγωνιστικό. 2 Επίσης, ήδη δίνω έμφαση στην πρακτική εφαρμογή των γνώσεων μου. Αυτό σημαίνει ότι αναζητώ ευκαιρίες να χρησιμοποιώ αυτά που μαθαίνω σε καθημερινές καταστάσεις, κάτι που θα κάνω και στο μέλλον στην εργασία μου. 3 Εργαζόμενος σε ομάδες και συμμετέχοντας σε κοινές δράσεις θα ενισχύσω την κοινωνική μου αλληλεπίδραση και τις επικοινωνιακές μου δυνατότητες, κάτι που θα προσφέρει την απαραίτητη εξωστρέφεια για να μπορώ να απολαμβάνω χρήσιμα οφέλη. [139]
Επίλογος	Με δυο λόγια, χρειάζεται όλοι να αντιληφθούμε πως η υποεκπαίδευση εμποδίζει την πλήρη και ισόρροπη ανάπτυξη του εαυτού μας και λειτουργεί ως απροσπέλαστο εμπόδιο για μία ποιοτική ζωή. Γι' αυτό είναι αναγκαίο να βρισκόμαστε συνεχώς σε εγρήγορση και να μορφωνόμαστε δια βίου. Μόνο έτσι θα αντιμετωπίσουμε αυτή την πρόκληση, τον λειτουργικό αναλφαριθμητισμό. [52]